

970121-1

Rozpoznání, že význam (nejen „skutečnost“) všeho skutečného nelze upřesnit bez znalosti kontextu, vede k závažnému důsledku, že nemůžeme náležitě zhodnotit význam života a zejména vědomého, myslícího života, tedy života člověka, života lidstva bez poznání jeho místa ve světě, ve Vesmíru (nejen ve smyslu lokálním). (Pokud chceme mluvit o „našem Vesmíru“ s tím, že připouštíme mnoho vesmírů dalších, musíme platnost toho, co bylo řečeno, znovu rozšířit; to si neuvědomují ti, co poukazem na množství resp. nekonečný počet vesmírů chtějí odeskamotovat, tj. zbavit významu otázku specifčnosti Vesmíru našeho.) Tak např. pro základní orientaci našeho individuálního, ale také společenského a globálně lidského způsobu života má základní důležitost otázka míry a rozsahu „oživenosti“ Vesmíru: každá z odpovědí na to, zda je nebo není život (a pak speciálně oduševnělý, vědomý život) ještě jinde v naší galaxii, ale také v jiných galaxiích, má své důsledky pro zaměření, zacílení lidského života. Připusťme postupně různé možnosti, jak lze odpovědět na tuto otázku. Jsme-li v naší Galaxii sami (a zatím nemáme naprosto žádný doklad, ba ani náznak dokladu o tom, že nikoliv), pak naše odpovědnost musí sahát nejenom za hranice národů, kontinentů a celé obydlené země, ale dokonce i za hranice sluneční soustavy. Každá tendence se této možnosti vyhnout třeba tím, že ji nebereme dost vážně, může tragicky a dokonce katastrofálně ovlivnit i naše vyhlídky časově i prostorově méně rozlehlé. Uvědomíme-li si, že před sebou máme úkol kolonizovat Galaxii (a to samozřejmě nepůjde bez plánovitého šíření vybraných jednobuněčných organismů, zejména však rostlin a živočichů, možná zvláštními metodami vyselektovaných už na Zemi atd.), pak se jeví každá nepřátelská tendence k jiným kmenům, národům, rasám, atd. jako nesmyslná. A zároveň to znamená podtržení významu vědy a techniky, bez níž nic podobného nelze realizovat. Jestliže však nejsme ve Vesmíru jediní, ale jsou i další, může to ještě znamenat jedno z dvojího: buď je ve Vesmíru život a zejména vědomý život obrovskou vzácností, nebo je poměrně častý až běžný (to poslední se zatím zdá být vysoce nepravděpodobné). Je-li běžný, není zcela pochopitelné, že až dosud o tom nic pevnějšího nevíme – ale připusťme tuto možnost. Pak to znamená odlišnou strategii: musíme se na eventuelní setkání nějak připravit. A protože z pozemských zkušeností víme, že život se vyvíjí nejen prostřednictvím adaptace na dané poměry, ale také soutěží a zápasy, konflikty, musíme se náležitě připravit i na případné konflikty. A potom tu je ona třetí, po mém soudu asi nejpravděpodobnější možnost, že nejsme sami, ale že život je do té míry vzácný, že k setkání dojde až po dlouhém vývoji izolovaných ostrůvků vědomého života, tj. po dostatečně dlouhé době, v níž dojde k vyselektování „civilizací“, připravených spíše na spolupráci než na nové galaktické (eventuelně i mezigalaktické) konflikty. Také to znamená významně odlišnou strategii dalšího vývoje celého lidstva.

(Písek, 970121-1.)